

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 473

van **STIJN DE ROO**

datum: 10 februari 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Verbranding van PFAS-houdend afval - Monitoring

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zou in een vertrouwelijk advies aan de Nederlandse overheid enkele vaststellingen gemaakt hebben over het bedrijf Indaver in de Antwerpse Haven. Dat rapporteert de Vlaamse pers (VRT; Belga).

Zo stelt het RIVM dat in de rookgassen die bij Indaver uit de schoorsteen komen volledige PFAS-verbindingen worden aangetroffen. Ze zouden die conclusie gemaakt hebben op basis van de gegevens van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Daarbij was uit de berichtgeving niet duidelijk of er normen werden overschreden of over welke concentratie of hoeveelheid het gaat.

Daarnaast gebruikt Vlaanderen volgens het RIVM een minder nauwkeurige analysemethode om PFAS te meten.

In de vergadering van de commissie Leefmilieu van 4 oktober 2022 werd deze problematiek ook behandeld. Daar kondigde de minister aan dat er omgevingsmetingen zijn uitgevoerd door VITO, zoals gepland. Een rapportering ter zake wordt door Indaver tegen uiterlijk begin oktober 2022 opgeleverd.

In december 2021 en februari, maart en mei 2022 werden ook metingen op de afgassen uitgevoerd. In juli 2022 is daarover ook een rapport opgesteld door VITO met een bespreking van de resultaten. VITO heeft aan de hand van deze meetresultaten ook een luchtmodellering uitgevoerd, waaruit blijkt dat de toetsingswaarden voor PFAS in de lucht niet worden overschreden. De resultaten van de omgevingsmetingen die in oktober worden verwacht, kunnen deze stelling verder valideren.

1. Heeft de minister kennis genomen van de inhoud van het RIVM-rapport aan de Nederlandse overheid en/of heeft ze hierover contact gehad met de Nederlandse overheid?
2. Zijn er recentelijk normen overschreden bij Vlaamse bedrijven die PFAS uitstoten via de schouw? Op welke manier waakt de minister over de opvolging en handhaving daarvan? Is er daarvoor verhoogde aandacht, of valt dit onder routinecontroles?
3. Zijn de analysemethodes van Vlaanderen up-to-date ten opzichte van de ons omringende landen?
4. Wat is de stand van zaken van het meten van de uitstoot van PFAS via de schoorsteen voor de verschillende sites die PFAS-houdende materialen verwerken of produceren? Hoe ver staat de minister daarmee?

5. Houden de actieplannen die de afdeling Handhaving opvolgt ook rekening met de uitstoot van PFAS in de lucht? Graag meer uitleg.

ANTWOORD

op vraag nr. 473 van 10 februari 2023
van **STIJN DE ROO**

1. De OVAM heeft het RIVM-rapport op 16 december 2022 overgemaakt aan mijn kabinet, enkele dagen nadat zij dit zelf ontvingen van de Nederlandse overheid. Hierbij hoorde ook een analyse van de OVAM over de inhoud van dat rapport.

Uit de OVAM-analyse blijkt dat het RIVM-rapport een goede theoretische onderbouwing heeft, maar dat de toetsing van deze theoretische bevindingen aan de specifieke situatie van Indaver niet correct is gebeurd. Daardoor kan geen correcte uitspraak gedaan worden over de mate van destructie van PFAS in de DTO's en de verdere verspreiding hierbij van PFAS naar het milieu.

Zo toetst het RIVM aan een verbrandingstemperatuur van 950°C. Dit is weliswaar de vergunde minimale verbrandingstemperatuur, maar de effectieve verbrandingstemperatuur ligt in de Indaver DTO steeds tussen 1000°C-1100°C (gemiddeld 1040°C). Bovendien wordt er, naast de verbrandingstemperatuur, voorbijgegaan aan andere procesparameters die een belangrijke invloed hebben op de destructie-efficiëntie van de aanwezige PFAS zoals verblijftijd en turbulentie, dewelke in een DTO optimaal zijn.

Ondertussen publiceerde het RIVM ook een duiding bij het advies i.v.m. PFAS afvalverwerking en emissies. Met deze duiding wordt het oorspronkelijke advies genuanceerd.

- 2+4-5. Het Vlaams PFAS-actieplan en het Omgevingshandhavingsplan van de afdeling Handhaving voorzien dat de Omgevingsinspectie instaat voor verhoogd toezicht op de PFAS-emissies bij zowel vergunde als niet vergunde bedrijven in de verschillende milieucompartimenten. Meer concreet betekent dit dat de Omgevingsinspectie handhavingsinitiatieven, zoals terreincontroles bij bedrijven en administratieve controles op de zelfcontrole van bedrijven, organiseert ten aanzien van bedrijven waar PFAS-emissies plaatsvinden en waarbij desgevallend een handhavingstraject wordt geïnitieerd. De Omgevingsinspectie doet dit op basis van een normen- en handelingskader voor ieder milieucompartiment en wanneer nodig aan de hand van dossiergebonden doorgedreven samenwerking tussen verschillende handhavingsactoren. Uiteraard zijn een aantal bedrijven, zoals 3M en Indaver, al geruime tijd onder verhoogd toezicht geplaatst, deze worden door onder andere de Omgevingsinspectie van zeer nabij opgevolgd.

Voor de compartimenten water en bodem bestaan reeds beschikbare meetmethodes (resp. het compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC) en het compendium voor de monsterneming en analyse (CMA)) en een normenkader (resp. VLAREM II en het tijdelijk handelingskader bodem, zoals gepubliceerd in het document *'Toetsingswaarden voor PFOS en PFOA in bodem en voor PFAS in grondwater'*).

Met betrekking tot het compartiment lucht, loopt er momenteel een BBT studie "Technieken ter beperking van PFAS luchtmissies" die in kaart zal brengen bij welke processen PFAS kunnen vrijkomen en waarbij ook een emissienormenkader zal voorgesteld worden. De studie is ver gevorderd en zal nog dit jaar afgewerkt

worden. Desalniettemin wordt gefocust in de tussentijd naar de reeds geïdentificeerde bronnen, met name de productiesite 3M en de PFAS-afvalverwerker INDAVER en diffuse met PFAS beladen stofverspreiding.

Naar aanleiding van aanmaningen van de afdeling Handhaving heeft Indaver op 1 maart 2023 een geactualiseerd luchtonderzoeksplan ingediend. Er zijn zowel extra emissiemetingen als depositiemetingen ingepland. Het geactualiseerde onderzoekspan wordt momenteel door de betrokken administraties bekeken en geëvalueerd. Indaver zal tevens een omgevingsonderzoek en risico-analyse uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek en deze risico-analyse (op basis van metingen, modellering en toxicologische impactanalyse) dienen tegen 1 mei 2023 te worden voorgelegd.

3. Er zijn op dit moment in Europa geen gestandaardiseerde meetmethoden voor het meten van PFAS in emissies en immissies naar de lucht. In het kader van de PFAS crisis zijn er door VITO versneld meetmethodes uitgewerkt die op dit moment voor een hele reeks veel voorkomende PFAS betrouwbare meetgegevens kunnen genereren.

Dit is pionierswerk; VITO ontwikkelde als eerste in Europa een methode voor schouwmetingen, en we kunnen dus stellen dat Vlaanderen wat dat betreft voorloper is.

Bijkomende achtergrond informatie:

- De compendia voor water kan u raadplegen op [Compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water \(WAC\) | EMIS \(vito.be\)](#)
- De WAC voor PFAS is WAC/IV/A/025.
- De compendia voor bodem kan u raadplegen op [Compendium voor monsterneming en analyses van afvalstoffen en bodem \(CMA\) | EMIS \(vito.be\)](#)
- Toetsingswaarden voor PFOS en PFOA in bodem en voor PFAS in grondwater: <https://ovam.vlaanderen.be/documents/177281/789862/Toetsingswaarden+voor+PFOS+en+PFOA++in+bodem+en+voor+PFAS+in+grondwater+vanaf+1+9042022.pdf/24a04e36-4094-ba6e-f2c9-72a13eb99b17?version=1.0&t=1648825174363&download=true>
- [Duiding RIVM-notitie Advies PFAS afvalverwerking en emissies | RIVM](#)